

September 30, 1986

Memorandum, 'Re: Information Related to China'

Citation:

"Memorandum, 'Re: Information Related to China'", September 30, 1986, Wilson Center Digital Archive, Historical Archives of the Hungarian State Security (ÁBTL). Obtained by Peter Vamos and translated by Katalin Varga.

<https://wilson-center-digital-archive.dvincitest.com/document/119998>

Summary:

Zhu Rongji describes China's economic reforms and cooperation between the PRC and Hungary in furthering the reform process.

Credits:

This document was made possible with support from MacArthur Foundation

Original Language:

Hungarian

Contents:

Original Scan

Translation - English

S-11/2

BELÜGYMINISZTERIUM
III/II. Csoportfőnökség

SZIGORUAN TITKOS!

457

40-11-2664/85

Tárgy: kínai vonatkozású információ

67/9-11810/1985. máj. 10

BOGYE JÁNOS r.vör. elvtársnak,
főcsoportfőnök-helyettes
BM III/I Csoportfőnökség Vezetője

Minősítés törvény

B u d a p e s t

2010. MÁRC. 26

aláírás

Csu Zsung-cse, a Kínai Állami Gazdasági Bizottság elnök-
helyettese az alábbiakról tájékoztatta a Lapkiadó Vállalat
Kinában tartózkodó küldöttségét:

A kínai gazdasági vezető hangsúlyozta, hogy megítélése sze-
rint a magyar-kínai gazdasági és műszaki együttműködés jól
fejlődik. Ez nagy öröme szolgál a kínai félnek, tette hoz-
zá. Utalt arra, hogy Marjai et. pekingi látogatása alkalmá-
val tavaly Csao Ce-jang kínai kormányfő is elismeréssel be-
szélt a magyar tapasztalatokról. A kínai kormányfő már sze-
csuáni első titkár korában is érdeklődött a magyar reform
iránt és fontos elemeket kölcsönzött a kínai gazdasági ve-
zetés a magyar megoldásokból. "Vezetőink, köztük a kormány-
fő nagyra értékelik a magyar eredményeket."

Csu Zsung-cse hangzottatta, hogy a magyar reform lényegesen
nagyobb multra tekinthet vissza, mint a kínai. Kinában a
mezőgazdasági reform eredményei vitathatatlanok, a reform
feltétlenül bevált. A tavaly kezdett városi reformról a-
zonban csak 2-3 év múlva lehet majd érdemi vélemény monda-
ni. Azok az intézkedések azonban, amelyeket a reform kere-
tében teszünk, alapvetően jó hatásuak. Ezt tükrözi az ipa-
ri termelés gyors, talán tulságosan is gyors növekedése és
az életszínvonal javulása. Már tavaly a negyedik negyedév-
ben mutatkozni kezdtek a túlfűtöttség jelei. Az ipari növe-
kedés évi 22 százalékos körüli szinten mozog. A tervgazdálko-
dás fellazult, de az új irányítási rendszer még nem alakult
ki kellőképpen. Tulságosan elszaladtak a beruházások, a
kelléténél nagyobb a hitelkiáramlás. A problémák láttán
kezdtek visszafogni a növekedést. A nyugati lapokban nyom-
ban különféle spekulációk jelentek meg a nyitás fékezésé-
ről. Erről szó sincs, csak az ellenőrzés erősödött meg.

40/11-2664/85

1.M.4.

S-11/2/85/11.256

15-510/85

2838

4576

- 2 -

A kínai gazdasági vezető hangoztatta, hogy rendkívül óvatosan álltak hozzá a reformhoz. Elsősorban azért, mert az árak emelkedése érzékenyen érinti a lakosságot, és ez a reform egyik legsebezhetőbb pontja. A kínai szakember idézte Marjai et. megállapítását arról, hogy a reformmal eljött az árreform aranykora. Ilyen árreformra feltétlenül sor kerül Kinában. A mezőgazdaságban ezt már végre is hajtották: mind a felvásárlási, mind pedig a kiskereskedelmi árakat módosították. Az ipari árakat illetően még nincs szó komoly változtatásokról, csupán kisebb kiigazításokat kezdeményeztek. Az már most is világos, hogy a reform áremelkedésekhez vezetett, ennek mértéke eddig 7 százalék volt, amit még el lehet viselni. Lehet, hogy az idén a fogyasztói árszínvonal emelkedése eléri a 9 százalékot. Nagy az egyenetlenség, főként a zöldségáraknál lényeges a növekedés, elsősorban a nagyvárosok környékén. A zöldségfronton szabályozásra akarnak berendezkedni és túrhetetlennek tartják az évi 15 százalékos áremelkedést. Tiencsini tapasztalatok azt bizonyítják, hogy a piaci mechanizmus hatását adminisztratív intézkedésekkel kell kombinálni a feketepiac és a spekuláció letörése érdekében.

Az iparban gondot okoz az, hogy ha emelnék a nyesanyag-árakat, sok vállalat egyszerűen tönkremenne vagy veszteséges lenne. Az árreformmal éppen ezért csak lassan, lépésről-lépésre akarnak előre haladni. A munkások bérezését kísérletképpen a vállalati gazdálkodás hatékonyságától teszik függővé. Magyarányu béremeléseket ez év júliusában az adminisztratív apparátusban és a pedagógusoknál hajtottak végre. A munkásoknál egy százalékos vállalati profitnövekedés esetén 0,7 százalékos béremelést engedélyeznek. A bérreform még főbb vonalakban sem alakult ki.

A kínai-magyar gazdasági és tudományos-műszaki együttműködésre kitérve Csü Zsung-cse hangoztatta, hogy jó a két ország együttműködése. Kína nagy hangsúlyt helyez a kínai rekonstrukcióban való magyar részvételre. Emlékeztetett arra, hogy 1984. évi magyarországi látogatása idején 7 együttműködési területet jelöltek ki, további öt ezen kívül szóba került. Magyarország segíthetné a kínai rekonstrukciót, például a kínai buszgyártás modernizálását. Árviták persze előfordulhatnak, ezeknek azonban nincs politikai színeztük.

Arra a kérdésre válaszolva, miben rejlenek a két reform közös vonásai, a kínai gazdasági vezető kijelentette, hogy Kína és Magyarország egyaránt saját nemzeti adottságainak megfelelő szocializmus építésére törekszik. "Egyes nyugati országokban azt állítják, hogy mi kapitalizmust akarunk, erről azonban szó sincs."

A. 11. 4. 5-11/2/85/11. 2014

7.

- 3 -

"Mi piaci erők által szabályozott árugazdaságot akarunk kialakítani. Korábban azt hittük, hogy egy tervgazdálkodás keretében mindent meg lehet tervezni. Most már más a véleményünk. Nem tervutasításos rendszert akarunk, hanem piaci hatással kalkuláló tervirányítást."

A különleges gazdasági övezetek témájára kitérve a kínai gazdasági vezető hangoztatta: ezekben kísérlet folyik és még nincsenek megfelelő tapasztalatok. "Sencsenben sok a hiányosság, de csak most kezdtük el a dolgot. Hongkongi lapok azonban csak rosszat írnak a különleges övezetéről. Mi azt reméltük, hogy ezek az övezetek sok külföldi tőkét vonzanak majd, de ehelyett főként hazai tőke halmozódik fel bennük. Azt reméltük, hogy exportálni fognak ezek az övezetek, de egyelőre nem váltották be az exportra vonatkozó reményeinket."

A gazdasági vezető elmondta, hogy javítani akarják a gazdálkodási módszereket vállalati szinten. Igyekeznek leépíteni a rosszul dolgozó vállalatokat, és ebből a célból bevezették a csőd-eljárást, ám ez egyelőre inkább csak figyelemztetés. A gyári vezetők egy részét Kinában is választják, és igyekeznek általában elterjeszteni a demokratikus módszereket. Ez azonban még a kezdet kezdetén tart a gazdaságban. Korábban mi teljesen a szovjet gazdálkodási modellt vettük át, amelynek mind a mai napig nagy a hatása Kinában, s a Szovjetunióban felismert problémák Kinában is jelentkeznek. Ugy érzem, Moszkvában is komolyan gondolnak reformokra, és a néptömegek ott is úgy érzik: változtatásokra van szükség. "Ha bezárjuk az ajtókat, nem tudunk fejlődni. Ugyanakkor nyitott ajtón nemcsak jó dolgok jönnek be. Ezzel számolnunk kell."

"Néhány egészségtelen dolog is beáramlik, főként ideológiai téren" - tette hozzá. A gazdasági vezető ugyanakkor hangsúlyozta a négy alapelvhez való ragaszkodást. Ez a szocialista fejlődési út, a proletárdiktatura, a párt vezető szerepe és a marxista-leninista tanítás a maoi gondolattal kiegészítve.

Csu Zsung-cse leszögezte: a nyitáson korántsem csupán a tőkés országok felé való nyitást értik, hanem a szocialista és a fejlődő országok felé való közeledést, a velük kialakított kapcsolatok ápolását is.

x. n. n. 5-11/2/85/11. kötet

8.

- 4 -

Megjegyzés: A hírforrás 1985. 08. 26 - és 09. 8. között tartózkodott Kinában.

Információ: nem ellenőrzött
 Érvényességi idő: 1985. 08. 26.
 Forrás: III/II-3. Osztály 3/5-426/85.
 09. 20-i jelentése
 Megküldve intézkedésre: -
 tájékoztatásra: III/I Csfség.

Budapest, 1985. szeptember "30"

Hovell
 Dr. Rédei Miklós r. vezérőrnagy
 főcsoportfőnök-helyettes

Készült: 1 példányban
 1.sz. III/I Csfség
 Készítette: MJné/KI
 Nytsz.: 40/11-2664/85.

n. u. u. 2-11/2/85/a. 2014

2.

□□□□□□□□Strictly confidential!

Ministry of the Interior
General Directorate III/II

□□□□□□□□Re: Information related to China

Comrade János Bogye, police major general
deputy head of general directorate
head of Directorate III/I of the Ministry of Interior

Budapest

Zhu Rongji, deputy chairman of the Chinese State Planning Commission, shared the following information with a delegation of the [Hungarian] Newspaper Publishing Company during their visit in China:

The Chinese economic leader emphasized that Hungarian and Chinese cooperation in the economic and technical fields had progressed well in his judgment. He added that this development served as great contentment to China. He made reference to Comrade Marjai's visit to Beijing last year, when Zhao Ziyang Chinese Premier also talked highly of the Hungarian experiences. The Chinese Premier was already interested to learn about the Hungarian reforms, when he was the Party Secretary of Sichuan, and the Chinese economic leadership adopted important elements from the Hungarian solutions. "Our leaders, including our Premier, highly appreciate the results Hungary has achieved."

Zhu Rongji stressed that Hungarian reforms went back to a substantially longer past than Chinese reforms. Reforms introduced in agriculture in China already yielded unquestionable results, these reforms are definitely successful. However, the outcome of the urban reforms introduced just last year could only be evaluated in two or three years' time. "The measures that we are taking in the framework of reforms have fundamentally good effects. This is reflected by the rapid, perhaps even too fast growth in industrial production and by the improved standards of living. Signs of overheating began to appear already in the fourth quarter last year. The rate of industrial production growth is around 22 per cent. Planned economy has been losing controls, but the new management system is not sufficiently developed. The volume of investments has been oversized and credit outflow is higher than desirable. Perceiving these problems, we have made efforts to keep back growth. Western newspapers instantly published speculations about the opening processes being slowed down. This is not the case, however, stronger controls have been put in place."[\[1\]](#)

The Chinese economic leader explained that they were extremely cautious when the reforms were introduced. First of all because the population would be sensitively affected by rising prices, which constituted one of the most vulnerable points in the reform processes. The Chinese expert quoted Comrade Marjai's observation by saying that the reforms would bring a golden age in price reforms. Such price reforms would definitely take place in China. It was already implemented in agriculture with changes effected both in purchase prices and retail prices. No significant changes were made in industrial prices although some minor adjustments had been initiated. It was all clear that the reforms had led to price increases; prices had already gone up by 7 per cent, which was still not unbearable. Consumer price level might rise by 9 per cent this year. There was great unevenness in the price increases, vegetable prices had risen substantially and first of all in the vicinity of cities. They intend to introduce price controls on vegetables as an annual increase of 15 per cent in prices is judged unbearable. Experiences in Tianjin proved that the effects of market mechanisms had

to be combined with administrative measures in order to reduce black market activities and speculations.

An increase in the price of raw materials would pose a problem in industry as great many companies would simply go bankrupt or produce a loss. This is the reason why they intend to proceed with a price reform slowly, step by step. As a way of experiment, the wages of workers will depend on the efficiency of the financial management of the company they work at. A substantial rise in the salaries of teachers and staff working in the administrative apparatus was introduced in July this year. A rise of 0.7 per cent in the wages of workers is allowed provided that the company increases its profit by one per cent. Not even the rough outlines of reforming wages have been drawn up yet.

Talking about Chinese-Hungarian economic, scientific and technical collaboration, Zhu Rongji stated that cooperation between the two countries was good. China placed great emphasis on Hungarian participation in Chinese reconstruction activities. He reminded that 7 areas for cooperation had been defined, and additional five areas had been taken into consideration during his visit to Hungary in 1984. Hungary could assist China with their reconstruction, for instance, by contributing to the modernization Chinese bus manufacturing. Disputes over prices may occur, but these issues are not political in their character.

In response to the question what the common features of the two reform policies were, the Chinese economic leader stated that China and Hungary both strived to build socialism that was adapted to their national characteristics. "Some Western countries suggest that we want capitalism, but that is out of the question."

"We intend to develop a commodity economy that is regulated by market forces. Previously we thought that everything could be planned for in a centrally planned economy. We have come to a different opinion by now. It is not a command economy system that we need but economic planning that calculates with market forces."

Touching upon the topic of Special Economic Zones, the Chinese economic leader stressed that an experiment was going on in these places and they had not gained sufficient experience to evaluate yet. "We have just started the initiative in Shenzhen, and obviously it isn't running smoothly. Newspapers published in Hong Kong only give news about what is going wrong in the Special Economic Zones. We had the hope that these zones would attract an abundance of foreign capital, but instead mainly domestic capital is accumulated here. We had hopes that these zones would focus on export, but our hopes regarding exports have not been fulfilled so far."

The economic leader added that they intended to improve the methods of financial management at company level. They had the intention to wind up inefficient companies and for this end bankruptcy proceedings had been introduced although they were only used as a warning so far. Some of the factory leaders in China too were elected, and there was a general effort to spread democratic methods. However, this transformation was only going through an initial phase in the economy. "Earlier we fully adopted the Soviet economic model, which exerts significant influence in China even today, and the problems that were recognized in the Soviet Union have emerged in China as well. I feel that reforms are seriously being weighed in Moscow as well, and the masses of people over there also feel that changes are necessary."^[2] "If we close our doors, we are unable to develop. On the other hand, if we open our doors, it is not only good things that will gain entrance. We must be aware of this."

"Unhealthy things may as well spread, most of all in the field of ideology," he added. At the same time, Zhu Rongji stressed their adherence to the four fundamental principles: progress to be made on the road to socialism; dictatorship of the

proletariat; the leading role of the party; Marxist and Leninist teachings with Mao's theoretical contribution added.

Zhu Rongji made it clear that the policy of opening up did not only mean opening the economy to capitalist countries, but also rapprochement to socialist and developing countries, and advancing already existing relations.

Note: Source stayed in China from 26 /08/ to 08 / 09/ 1985.

Information: ☐☐☐unchecked

Validity:☐☐☐26/08/1985

Source:☐☐☐Directorate III/II-3, report 3/5-426/85.09.20

Forwarded for measures:☐-

☐for information:☐General Directorate III/I

Budapest, 30 September

Dr. Miklós Rédey police major general

☐☐☐☐☐deputy head of general directorate

Prepared in ☐1 copy

☐☐Copy 1 for Directorate III/I

[\[1\]](#) This section is obviously a quotation from Zhu Rongji but it was not put between quotation marks in the original report.

[\[2\]](#) This section is not put between quotation marks, but from the use of personal pronouns it should be marked as a quotation.